

Krig om vattnet

Vandana Shiva, en indisk kärnfysiker, har blivit miljömedveten och hennes bok *Krig om vattnet* är ett frontalangrepp på det ansvarslösa internationella kapitalet, som nu privatiserar världens vattenkällor med bevägen hjälp av Världsbanken (VB) och den Internationella valutafonden (IMF) under taktfasta hejarop från republikanerna i Washington vilka alla helt går de amerikanska transnationella bolagens ärenden.

Hon berättar varför vattnet i Indien är något heligt och hur det har hanterats varsamt under seklernas gång av lokala bygemenskaper som byggt upp intrikata reservoarsystem och små bevattningskanaler ända tills engelsmännen började genomföra större dammprojekt och centraliserade hanteringen, som sedan i viss mån övertas av den indiska regeringen efter självständigheten. Detta har på många håll lett till blodiga upplopp, där grupper av bönder, i synnerhet i de torra delarna av landet, dragit man ur huse för att försvara sina gamla uthålliga system.

IMF har till storgodsägarna bland annat sålt idén om sockerrörsodlingar, en typisk *cash-crop*, där starka pumpar tömmer grundvattenlagren med torka som följd och de hittills självförsörjande småbönderna får söka sig till storstädernas slum. På så sätt tvingas de in i penningsystemet och kan bidra till landets BNP såsom småtjuvar, drogberoende, prostituerade och hallickar.

Eukalyptus en katastrof

Av någon anledning har eukalyptus börjat planteras, vilket har haft katastrofala följder i Indiens regnfattiga landsändar. En vacker dag beslöt bönderna i delstaten Karnataka att det fick vara nog, varpå de högg ner all eukalyptus i plantskolorna och ersatte dem med mango- och tamarindplanter.

I Sydafrika har eukalyptusodlingar torkat ut vattendrag och grundvattenkällor. Kort efter det att man rensat flodbäddarna från eukalyptus steg vattenståndet i floderna med 120 procent.

Detta får recensenten osökt att tänka på alla eukalyptusträd som planterats i Nicaraguas torra norra regioner såsom *rompeviento* (vindskydd). Kanske VFSN skulle finansiera avverkning av eukalyptus som skulle ersättas av de många fina lokala leguminosa trädslagen, där rötterna binder luftens kväve.

Vattendemokrati

Ett kapitel ägnas åt vattenrättigheter i historiskt perspektiv och Vandana Shiva formulerar nio principer för vattendemokrati, med följande underrubriker:

- Vatten är en gåva till oss från naturen
- Vatten är livsavgörande
- Allt liv är hoplänkat genom vatten
- Vatten måste vara gratis för livs-
uppehållande behov
- Vatten är en ändlig resurs och kan ta slut
- Vatten måste vårdas
- Vatten är en allmänning
- Ingen har rätt att missbruka eller förorena vattensystem
- Vatten kan inte ersättas

Därefter behandlas klimatförändring och vattenkris, och dammar och vattenkrig får ett eget kapitel. Sedan nagelfars Världsbankens och IMF:s krav på privatisering av vattenhantering i ett antal länder som förutsättning för lån. VB bestämde att i Chile ska det franska företaget Suez Lyonnaise des Eaux garanteras en vinstmarginal på 33 procent.

I Argentina ledde fördubblade vattentaxor och försämrade vattenkvalitet till att Suez Lyonnaise des Eaux, som tagit över det samhällsägda vattenbolaget i Buenos Aires, till sist tvingades lämna landet, eftersom hushållen vägrade betala sina vattenräkningar

Hon beskriver också följderna av frihandelsavtalet NAFTA:s artikel 11, enligt vilken privata företag ges rätt att kräva stat och kommun på skadestånd genom skiljedomsförfarande. NAFTA listar uttryckligen "vatten, inräknat naturligt eller artificiellt och kolsyrat vatten" som varor öppna för handel.

Men följden av dessa avtal är att beslutsfattare och myndigheter på alla nivåer, inklusive

lokala och regionala, nu måste följa regler som de inte varit med om att förhandla fram eller godkänna.

Segev i Bolivia

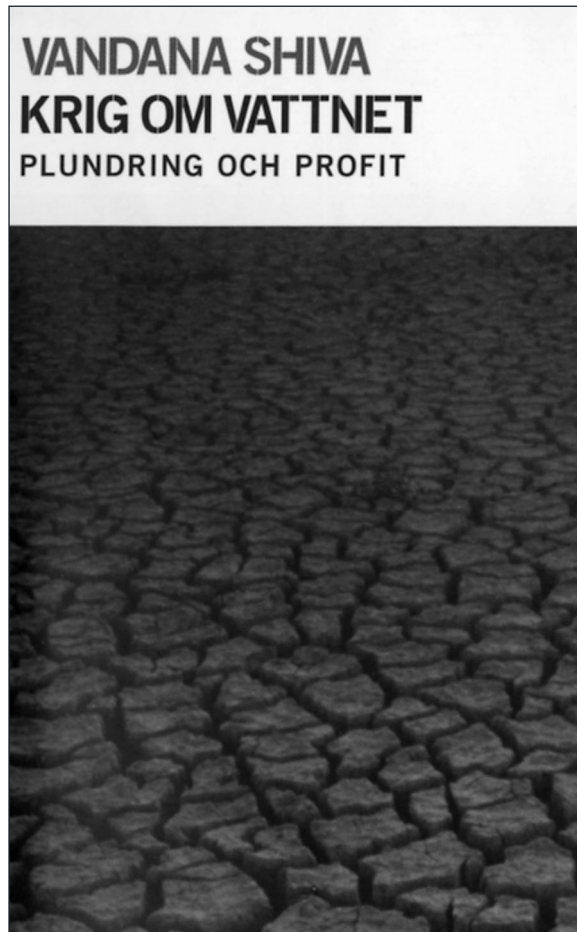
Vandana Shiva beskriver också i detalj det bekanta vattenkriget i Bolivia år 1999 där folkets envishet till sist slutade i en seger över Bechtel den 10 april år 2000.

Vi lär oss hur president John F Kennedys "gröna revolution" medfört förhöjda salthalter i jorden och hur Monsantos ogräsbekämpningsmedel Roundup föroresaker jorderosion.

Den faktsäckade boken på 185 sidor är högaktuell och väcker till exempel frågan om det vore berättigat för bönder och småbrukare i Leóntrakten att försöka hindra Pellas familjens satsning på bomullsodling, som kommer att tömma de knappa vattentillgångarna och därtill förgifta luften med de lågtflygande besprutningsplanen.

Wille Olsson

VANDANA SHIVA
KRIG OM VATTNET
PLUNDRING OCH PROFIT

SOME RIGHTS RESERVED

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/